

Frida Löjdström
Arkeolog
073-920 13 11
frida.lojdstrom@xlm.se

Lst dnr: 9659-2021

gavleborg@lansstyrelsen.se
ronnie.carlsson@lansstyrelsen.se
johannes.allringer_eriksson@gavlefastigheter.se

PM

Bakgrund

Länsmuseet Gävleborg har på uppdrag av Gavlefastigheter AB utfört en arkeologisk schaktningsövervakning inom kvarteret Gefle Vapen, Possen och Silverfrun samt omgivande gator i Gävle stad och kommun. Undersökningsområdet ligger inom L1951:5633, som utgör Gävle stadslager.

Schaktningsövervakningen föranleddes av att Gavlefastigheter AB planerade att schakta för inkoppling av serviser (ledningar) och urkoppling av befintliga ledningar och serviser, samt för vatten, el och optofiber till arbetsbodetablering. Detta inför rivning av Stadsbiblioteket och uppförandet av Kulturhuset Agnes. Beslut om arkeologisk schaktningsövervakning fattades av Länsstyrelsen Gävleborg 2021-12-21, lst dnr 9659-2021. Det arkeologiska fältarbetet utfördes med sporadiska kontroller mellan december 2021 och februari 2022, av Frida Löjdström och Kerstin Westrin, Länsmuseet Gävleborg samt Bo Ulfhielm, Sweco.

Målsättning och metod

Den arkeologiska schaktningsövervakningen utfördes med sporadiska kontroller. Entreprenören kontaktade länsmuseum så snart de upptäckt något som kunde vara av arkeologiskt intresse samt när schakten var färdiggrävda och redo för dokumentation.

Samtliga schakt, påträffade lager och anläggningar mättes in med RTK-GPS, beskrevs och fotodokumenterades.

Syftet med den arkeologiska schaktningsövervakningen var att beskriva fornlämningens utbredning i schakten och med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera och avgränsa fornlämningen.

Resultat

Totalt undersöktes fem schakt om sammanlagt 137 kvadratmeter. Schakten som undersöktes låg i nära anslutning till det gamla stadsbiblioteket. Schakt grundare än 0,3 meter bortprioriterades och undersöktes ej, då dessa i huvudsak utgjordes av fyllnadsmassor.

I *schakt 1*, som var ungefär 25×2,5 meter stort och 1,3–2,0 meter djupt, noterades resterna av en husgrund i schaktprofilen. Husgrunden bestod av huggna stenar staplade på höjden (cirka 0,5 meter högt) som var cirka 0,15–0,20×0,15–0,35 meter stora. Enstaka flata stenar av gävlesandsten ingick också i konstruktionen (se figur 3 i bilaga 2). Ungefär två meter av husgrundens bredd kunde rensas fram. I resten av schaktet fanns för stora jordmassor för att fortsätta rensa, men troligen fortsätter husgrunden ytterligare någon meter söderut. Runt hörnet

öster om husgrunden skymtade en tegelvägg/skorstensgrund i schaktprofilen (se figur 4 i bilaga 2). Denna kunde ej rensas fram eller undersökas närmare på grund av rasrisk.

Vid grävning i Västra Islandsgatan framkom två ytor med kullerstensläggning i äldre vägnivå. Dessa låg cirka 0,4–0,6 meter under asfalten och bestod av tätt liggande 0,1–0,3 meter stora stenar. Det östra området (*schakt 3*) var cirka 2,5×2,0 meter stort och 0,8 meter djupt, medan det västra (*schakt 2*) var omkring 7×2 meter stort och 0,8–1,0 meter djupt.

I biblioteksbyggnadens sydvästra hörn grävdes ett djupschakt (*schakt 4*) ned till drygt 2,0 meters djup under det äldre gatuplanet, alltså cirka 2,5 meter under dagens markyta. Här iaktogs tegel och grundstenar i södra schaktkanten. Dessa låg dock i fyllnadsmassor och ingick inte i något sammanhängande kulturlager. Längst i botten var två stycken 0,3 meter breda plankor, vilka möjligen utgör del av rustbädd (se figur 8 i bilaga 2).

I det nordöstra hörnet om stadsbiblioteket grävdes *schakt 5* som var ungefär 14×9,0 meter stort och 1,5 meter djupt, se figur 8 i bilaga 2. Inget av antikvariskt intresse kunde observeras där.

Inga fynd påträffades under den arkeologiska schaktningsövervakningen.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 9659-2021

Beslutsdatum: 2021-12-21

Länsmuseet Gävleborgs dnr: 2021-211/320

Uppdragsgivare: Gavlefastigheter AB

Undersökningstid: december 2021-februari 2022

Projektledare Länsmuseet Gävleborg: Frida Löjdström

Personal: Frida Löjdström & Kerstin Westrin, Länsmuseet Gävleborg, Bo Ulfhielm, Sweco.

Fastighet: Söder 2:3 & 14:5

Koordinatsystem: SWEREF 99TM

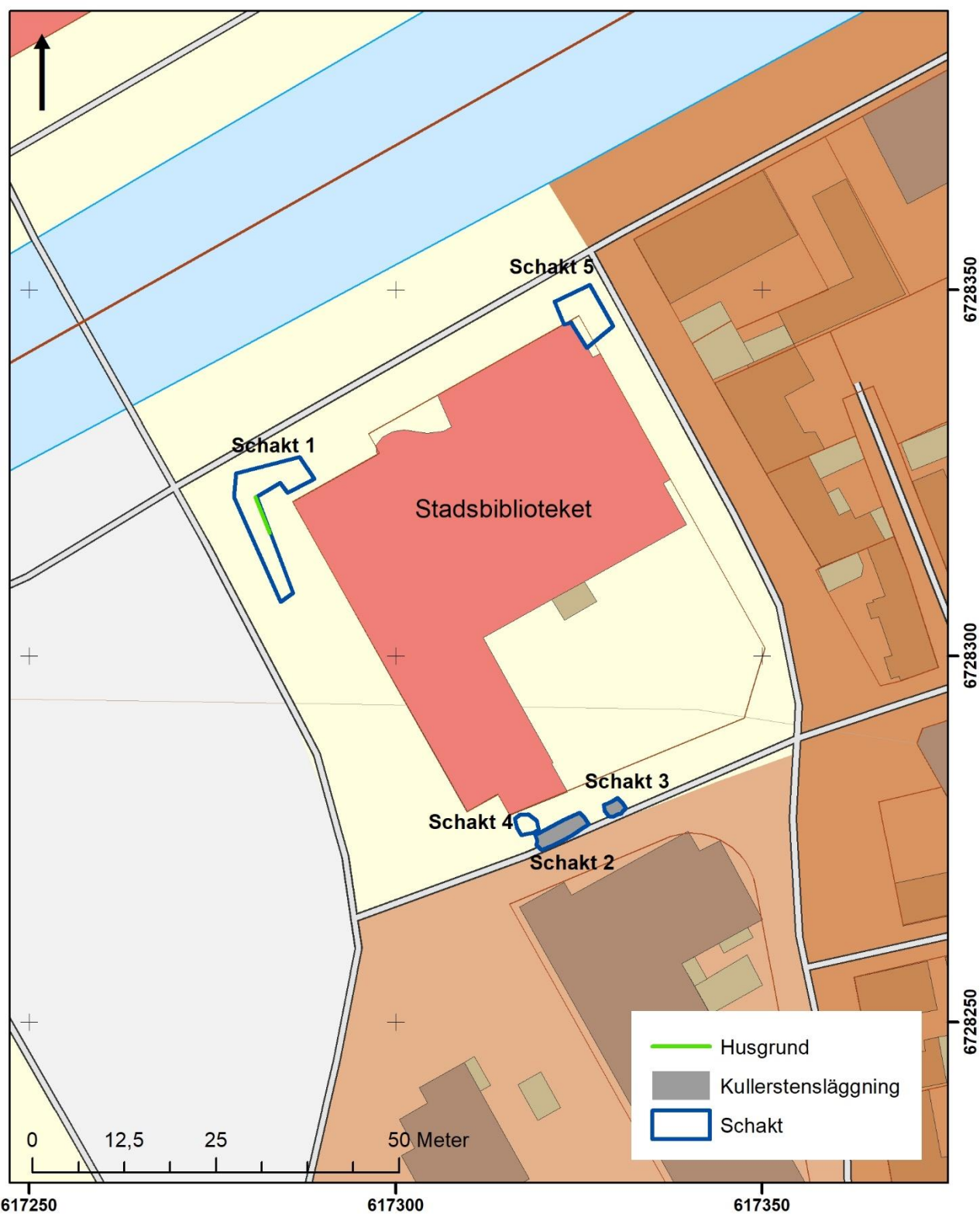
Höjdssystem: RH 2000

Undersökt area: 137 m²

Dokumentationshandlingar förvaras i Länsmuseet Gävleborgs arkiv.

Fynd: inga fynd påträffades.

Bilaga 1. Karta

Figur 1. Schaktplan på utdrag ur Lantmäteriets fastighetsregister. Skala 1:800.

Bilaga 2. Foton

Figur 2. Schakt 1 under framrensning av husgrunden i schaktprofilen, fotat mot öster. Foto: Frida Löjdström, Länsmuseum Gävleborg.

Figur 3. Framrensad del av husgrund i schakt 1, fotat mot öster. Foto: Frida Löjdström, Länsmuseum Gävleborg.

Figur 4. Till höger i bilden rensas husgrunden fram. Centralt i bilden syns resterna av en tegelvägg/skorstensfundament. Fotat mot sydsydöst. Foto: Frida Löjdström, Länsmuseet Gävleborg.

Figur 5. Västra kullerstensytan (schakt 2) fotad från öster. Foto: Bo Ulfhielm, Sweco.

Figur 6. Östra kullerstensytan framrensad (schakt 3). Foto: Bo Ulfhielm, Sweco.

Figur 7. Övre delen av djupschaktet (schakt 4) med grundsten i kanten. Foto: Bo Ulfhielm, Sweco.

Figur 8. Nedre delen av djupschaktet (schakt 4) med träplankor/eventuell rustbädd i botten. Foto: Bo Ulfhielm, Sweco.

Figur 9. Schakt 5, inget av arkeologiskt intresse kunde observeras här. Foto: Frida Löjdström, Länsmuseum Gävleborg.

